

Turun Keskustan pormestariohjelma 2021

Tämä pormestariohjelma pitää sisällään Turun kehittämisen tavoitteet ja lähtökohdat, työ- ja vastuunjaon, keskeiset päämäärät, keskeiset sovittavat asiat sekä toiminta-ajatuksen.

1. Tavoitteet ja lähtökohdat

Turkulaisten hyvinvoinnin edistäminen on kaiken toiminnan keskeinen tavoite.

a) Hyvinvoinnin edistämiseksi tarvitaan luottamusta parantavaa yhteistyötä, joka perustuu avoimuuteen, osallistamiseen ja oikeaan tietoon kaupunkilaisten tarpeista. Hyvä lähtökohta paremmalle osallistavalle tietoon perustuvalla johtamisella ja yhteistyöllä on, että:

- pormestari ja apulaispormestarit jakautuvat pormestarisopimusryhmien kesken niin, että suurimmalle tulee pormestari ja seuraaville kolmelle tulee kullekin apulaispormestari.
- pormestareilla on monipuolinen toisiaan täydentävä kokemus ja osaaminen
- kaupunginyhtiöiden hallitukseen valitaan yksi henkilö kunkin kaupunginhallituksessa olevan ryhmän esittämänä ja huomioidaan kuntalain kelpoisuusvaatimukset.
- yhtiöissä henkilökunta saa tulokseen ja toiminnan laatuun sidotun tulospalkkion.
- kaupunginhallituksen konsernijaostoon valitaan vähintään yksi henkilö kustakin kaupunginhallituksessa olevasta ryhmästä.

b) Hallinnon on oltava selkeää ja johdonmukaisesti vastuutettua

- pormestareilla on oltava selkeä työn- ja vastuunjako niin, että pormestari vastaa yleishallinnon, ja apulaispormestarit oman toimialansa osalta, pormestarisopimuksen linjan toteuttamisesta yhteistyössä valtuustoryhmien kanssa.

Turun Keskusta
- Molemmil puallil jokka -

- pormestarin vastuulla on seudullinen, maakunnallinen, valtakunnallinen ja kansainvälinen yhteistyö.
- apulaispormestarit vastaavat avoimuuden ja osallisuuden toteutumisesta toimialoillaan.

2. Keskeiset päämäärät ja sovittavat asiat päämääriin pääsemiseksi:

- I Hyvät lähipalvelut
- II Turvallinen, terveellinen ja viihtyisä ympäristö
- III Syrjäytymisen estäminen
- IV Talous kuntoon korottamatta veroja ja maksuja
- V Elinvoimaisuuden edistäminen

I Hyvät lähipalvelut

Hyvien ja riittävien lähipalvelujen *varmistaminen* kaikilla toimialoilla edellyttää keinoja:

- talouden hoitoon niin, että rahat riittävät (ks. kohta IV)
- asukkaiden osallistamiseen päätettäessä toiminnasta, palveluverkoista ja asuinalueidensa kehittämisestä
- tilojen terveellisyyden turvaamisesta
- perheiden, lasten, nuorten, ikäihmisten, vammaisten, yksinäisten ja maahanmuuttajien ongelmien ennaltaehkäisyyn.

Hyvien ja riittävien lähipalveluiden *turvaamiseksi* on sovittava:

- rahoituksen turvaaminen (keinot on kohdassa IV)
- palveluverkoista päätettäessä asukkaiden ja kohderyhmien osallistaminen aidosti ja asiaan vaikuttavasti jo suunnitelmien tekemisen yhteydessä. Vastuu tästä on toimialan apulaispormestarilla.
- tilojen terveellisyys turvataan omistajapolitiikalla, jossa kiinteistöt omistaa kaupungin omistama yhtiö, joka vastaa niiden kunnosta. Yhtiö saa tulonsa tilavuokrasta.

Turun Keskusta
- Molemmil puallil jokka -

- toimialan apulaispormestarilla on vastuu, että kaupunki valvoo tilojen terveellisyyttä ja turvallisuutta. Kaupunginhallitus asettaa mittarit, joita seurataan.
- yhtiö osoittaa tarvittavat väistötilat. Se varautuu omiin kiinteisiin väistötiloihin, jotta vältetään kalliit parakkiratkaisut.
- matalan kynnyksen tukipalveluista perheiden, lasten, nuorten, ikäihmisten, vammaisten, yksinäisten ja maahanmuuttajien ongelmien ennaltaehkäisyyn (lisää kohdassa III; syrjäytymisen estäminen).

II Turvallinen, terveellinen ja viihtyisä ympäristö

Edellyttää *keinoja*, jotka liittyvät:

- asutuksen sijoittumiseen
- julkisten tilojen rakentamiseen ja niiden terveellisyteen
- mielenterveyteen
- liikenneratkaisuihin
- julkisten alueiden rakentamiseen
- ympäristönsuojeluun

Tavoitteen *turvaamiseksi* on sovittava että:

- asutuksen sijoittamisessa huomioida nykyistä paremmin ympäristön luontoarvot sekä palvelujen ja työpaikkojen saavutettavuus myös ilman omaa autoa.
- täydennysrakentamisessa lähtökohtana on, että suunnitelmat tehdään yhteistyössä alueen asukkaiden kanssa. Yhteistyön sujuvuudesta vastaa toimialan apulaispormestari.
- huomioidaan julkisten tilojen rakentamiseen ja niiden terveellisyteen liittyvät näkemykset, jotka ovat kohdassa yksi.
- julkisten alueiden rakentamisessa kaupungin viihtyisyyttä ja vetovoimaa lisätään viheralueiden säilyttämisellä sekä lisäämisellä.
- toteutetaan mielenterveyteen liittyvät toimenpiteet, jotka liittyvät kohtaan III.

Turun Keskusta
- Molemmil puallil jokka -

- raitiotietä lukuun ottamatta liikennetkaisuuihin, ympäristön puhtauteen ja ilman laatuun ei kohdistu olevista linjauksista oleellisesti poikkeavia näkemyksiä

III Syrjäytymisen estäminen

Tarvitaan *keinoja*, joilla vähennetään syitä:

- huostaanottamiseen
- mielenterveysongelmiin
- päihteiden liialliseen käyttöön
- yksinäisyyteen
- kiusaamiseen ja syrjintään

Keinoja etsittäessä *lähtökohtamme* on:

- että syrjäytymisen estämiseksi tarvitaan matalan kynnyksen tukipalveluja perheiden, lasten, nuorten, ikääntyvien, vammaisten, yksinasuvien ja maahanmuuttajien ongelmien ennaltaehkäisyyn.
- että tällä hetkellä Turun kaupunki ei puutu riittävästi syihin, jotka johtavat syrjäytymiseen. Edellyttämekin keskittymistä keinoihin, joilla voidaan poistaa syrjäytymiseen johtavia syitä, jotka liittyvät lastensuojelun huostaanottamiseen, mielenterveysongelmiin, päihteiden liialliseen käyttöön, yksinäisyyteen, koulukiusaamiseen ja työsyryntään.
- että tarvittaviin toimiin ryhdytään jo ennakoivasti, kuitenkin viimeistään heti kun tarve on tunnistettavissa. Oleellista on, että toimia ei jätetä kesken. Tiedossa on, että asian hoitaminen vaatii laajaa yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Eri toimijoiden yhteistyö tulee myös suunnitella ja mahdollistaa kaupungin organisaatioissa.
- että kaupunki ottaa asian hoitamisesta vetovastuun ja, että toimialan apulaispormestari vastaa toiminnan sujuvuudesta. Hän vastaa, että tehdään ja tuodaan valtuuston hyväksyttäväksi konkreettinen suunnitelma toimista ja kustannuksista, joilla voidaan poistaa syrjäytymisen syitä.

Turun Keskusta
- Molemmil puallil jokka -

IV Talous kuntoon korottamatta veroja ja maksuja

Talouden kuntoon saamiseksi on sovittava keinot, joilla poistetaan rahapulan (so. alijäämän) keskeiset syyt ja uhat, jotka liittyvät:

- a) hallintoon ja tietojärjestelmiin
- b) hankintatoimeen
- c) raitiotien rakentamiseen
- d) omistajapolitiikkaan
- e) konsulttien käyttöön
- f) ihmisten pahoinvointiin

a) Moniportaisesta mielikuvilla johtamisesta on siirryttävä osallistavaan tiedolla johtamiseen

Turun kaupungin toiminta on hallintokeskeistä. Keskushallinnossa toimii yli 1000 henkilöä. Tämän lisäksi kaikissa palveluita tuottavissa yksiköissä on oma hallinto. Johtaminen perustuu moniportaiseen strategiseen sopimusohjaukseen. Kaupungin tietojärjestelmä on raskas ja vanhanaikainen. Se teettää paljon työtä, mutta ei tuota tietoa, joka auttaa kaupungin päivittäistä käytännön toimintaa suunniteltaessa. Johtamisjärjestelmä rasittaa ja turhauttaa myös palveluja tuottavaa henkilöstöä. Se näkyy muun muassa heikkona työhyvinvointina ja puutteina palvelutasossa.

Nykyjärjestelmä on korvattava arjen tarpeista lähtevällä kustannustietoisella toiminnan suunnittelulla. Tietojärjestelmään tarvitaan toiminnanohjausjärjestelmä, johon kaikki työt ja prosessit määritellään jokaisen palveluyksikön osalta selkeästi, lähtien palveluiden tarpeesta. Tämän jälkeen kaikkien tarvittavien töiden ja prosessien resurssit mitoitetaan ja hinnoitellaan oikein. Näin saadaan ajantasaiset tiedot siitä, mitä tehdään, kuka tekee, mitkä ovat kustannukset, kuka on vastuussa sekä mitä saadaan niin määrällisesti kuin laadullisestikin. Näin päästään tietoon perustuvaan osallistavaan johtamiseen.

Ajantasainen tieto ja selkeä vastuunjako korvaavat moniportaisen hallinnon. Tässä kevyessä ja käytännön aitoihin tarpeisiin vastaavassa järjestelmässä tarvitaan ainoastaan palveluja tuottava taso ja kokonaisuudesta vastuussa oleva päätöksentekotaho.

Turun Keskusta
- Molemmil puolil jokka -

Järjestelmäuudistus johtaa väistämättä siihen, että hyvin toimivan tietojärjestelmän ja osallistavan johtamisen seurauksena työpaikat konsernin johdossa vähenevät oleellisesti. Toisaalta taas perustehtävissä uhkaa työvoimapula. Hallinnon väen uudelleen kouluttaminen ja eläköityminen antavat mahdollisuuden hoitaa asia tietyn siirtymäajan puitteissa ilman irtisanomisia.

Kun otetaan huomioon, että vuosittain kaupungin tehtävistä eläköityy 300-400 henkilöä, on järjestelmäuudistuksen hoitaminen ilman irtisanomisia mahdollista. Siirtymäaika on laskettavissa, kun tiedetään kuinka moni eläköityy yleishallinnosta ja kuinka moni sellaisista perustehtävistä, joihin siirrytään uudelleen koulutuksen myötä.

Hallinto- ja tietojärjestelmäuudistusten myötä saadaan huomattavia säästöjä myös luopumalla ulkopuolisilta vuokratuista toimitiloista. Tältä osin on jo päätös osittaisesta luopumisesta ja omien tilojen rakentamisesta. Mutta päätöksessä lähtökohdiana on edelleen tilat yli 1000 henkilön tarpeesta lähtien. Se edellyttää Yliopistokatu 27:n tilojen vuokraamista.

Lähtökohtamme on, että vuokratiloista luovutaan ja rakennetaan suunnitelmien mukaiset omat tilat, jotka riittävät esittämiemme uudistusten jälkeen. Ylimenokautena ja myös tulevaisuudessa tilan tarvetta vähennetään hyödyntämällä etätyön antamia mahdollisuuksia.

Näillä toimilla saadaan vähintään viime vuosien *alijäämän suuruinen säästö* (vertaa esim. Kuntec, jossa hallinto oli tarpeeseen nähden yli 4- kertainen).

b) Hankintatoimeen vastuullisuutta, avoimuutta ja osaamista

Rakennuttamiseen liittyvät kustannusvuodot ja vastuun sekä avoimuuden puuttuminen on jatkunut pitkään. Se on tullut kalliiksi turkulaisille. Siksi rakennuttamisessa on päästävää selkeään ja läpinäkyvään malliin, jossa valta ja vastuu sekä toiminnan rajat on määritelty selkeästi. Siksi esitämme kaupungin 100% omistaman kiinteistö-sijoitusyhtiön perustamista. (hyvänä esimerkkinä TVT Asunnot).

Turun Keskusta
- Molemmil puallil jokka -

Yhtiömuodossa vastuu olisi selkeästi määritetty ja vastuut olisi helppoa kohdistaa oikeaan tahoon. Yhtiö omistaisi kaikki kaupungin toimintoihin rakennuttamansa tilat ja rakennelmat sekä vastaisi niiden hoidosta sekä ylläpidosta. Perustettavan yhtiön hallituksessa olisi yksi jäsen kustakin kaupunginhallituksessa edustettuna olevasta ryhmästä. Hallitus nimittäisi toimitusjohtajan, joka olisi vastuussa hallitukselle. Projekteille valitaan aina niistä vastaavat johtajat. Täten aina tiedettäisiin, kuka on vastuussa mistäkin hankkeesta.

Myös muussa hankintatoimessa on lisättävä vastuullisuutta ja avoimuutta selkeällä työn ja vastuun jaolla sekä asiallisella valvonnalla. Lisäksi kaikki ostolaskut on julkaistettava.

c) Raitiotie on uhka hyvälle arjelle

Kaikki investoinnit, jotka luovat lisäarvoa ja joilla voidaan pitää tasapuolisesti huolta kaikkien hyvästä arjesta, ovat kannatettavia. Raitiotien osalta tosiasiat osoittavat, että se luo lisäarvoa vain pienelle osalle kaupunkilaisista, eikä edes pitkällä aikavälillä tuota sen aiheuttamia kustannuksia. Näin siitä huolimatta, vaikka suurimmat kasvuodotukset toteutuisivat. Raitiotiehanke on taloudellisesti epärealistinen, erityin todennäköinen ja varteenotettava uhka kaupungin muille palveluille sekä eri alueiden tasapuoliselle kehittämiselle. Kun huomioidaan kaikki raitiotien rakentamiseen liittyvät asiat, sähköbussit ovat raitsikkaa huomattavasti vaikuttavampi ilmastoteko.

Vaihtoehtona uudelle raitiotielle pitää selvittää mahdollisuuksia olemassa olevan rataverkoston hyödyntämiseen.

d) Sen sijaan, että lisätään vuokrakohteita, käyttömenoja on kevennettävä luopumalla ulkopuolisilta vuokratuista tiloista

Missään nimessä vuokratilojen käyttöä ei tule lisätä. Turun kaupungilla menee yli 20 miljoonaa euroa vuodessa hukkaan omistajapolitiikassa, jossa lähtökohtana on, että kaupunki ei rakenna omaan taseeseen vaan vuokraa tiloja pitkäaikaisella vuokrasopimuksella. Pääomavuokrana, joka on 7% tilojen hankintahinnasta, maksetaan hankintakustannukset vuokraajalle 15 vuoden aikana.

Turun Keskusta
- Molemmil puallil jokka -

e) Avoimuutta ja harkintaa konsulttien käyttöön

Kaupunginhallituksessa 23.11.2020 saadun selvityksen mukaan palveluita on hankittu viime vuosin keskimäärin yli 21 miljoonalla jokaista vuotta kohden. Perustelut ovat heppoisia, kun otetaan huomioon, että samalla rahalla olisi voitu palkata yli 300 asiantuntijaa vakituiseen työhön.

Lähtökohtana onkin oltava, että:

- kaupungin palkkalistoilla oleva hyvin koulutettu henkilökunta hallitsee tehtävänsä.
- viranhaltijoilla ei ole mahdollisuutta palkata konsulttia puolustamaan omaa esitystään.
- konsultin palkkaaminen edellyttää aina kaupunginhallituksen erillistä päätöstä.

f) Puututaan pahoinvoinnin syihin (nykyinen tilanne ja keinot kohdassa III)

Inhimillisten kärsimysten ja turvattomuuden lisäksi tämä liittyy myös talouteen. Pelkästään lasten huostaanoton kokonaiskustannukset ovat lähes 49 milj. vuodessa. Lisäksi joidenkin tilastojen mukaan jokaisen syrjäytyneen aiheuttamat menetykset ovat keskimäärin miljoonan luokkaa koko elinaikana. Varhainen puuttuminen on edullisinta, viisainta ja inhimillisintä.

V Elinvoimaisuuden edistäminen

Edellyttää keinoja, joilla turvataan:

- avoin joustava päätöksenteko (esim. tontti ja lupa-asiat).
- elinvoimaa tukevat investoinnit (liittyvät keskeisesti talouteen).
- toimiva joukkoliikenne.
- hyvät työvoimapalvelut.
- tarvittava koulutus.
- vapaan toimintakentän (kulttuuritoimijat, järjestöt) tukeminen on koettava investointina, joka johtaa vireään kaupunkikuvaan.

Turun Keskusta
- Molemmil puallil jokka -

Elinvoimaisuuden edistämiseksi on sovittava, että:

- päätöksenteon avoimuutta ja joustavuutta parannetaan, kuten kohdassa IV a) on esitetty.
- toteutetaan myös muut kohdissa I-IV mainitut uudistukset, joissa investointeihin liittyvä näkemyksemme löytyy kohdasta IV.

Kohtien I-IV lisäksi elinvoimaisuuteen vaikuttavat joukkoliikenne, työvoimapaalvelut ja työvoiman saatavuus sekä koulutus. Nämä ovat asioita, joihin raitiotietä lukuun ottamatta ei kohdistu osaltamme olemassa olevista linjauksista poikkeavia esityksiä.

Olemassa olevista linjauksista poikkeavia esityksiä ei kohdistu myöskään vapaan kulttuuri- ja muun toimintakentän vahvistamiseen. Se on investointi, joka lisää elinvoimaa ja vireyttä kaupunkilaisten elämään, ja toimii myös syrjäytymistä ehkäisevänä tekijänä.

Kaavoituksessa on huomioitava kaikki keskeisten päämäärien edellyttämät asiat ja luotava edellytykset riittävälle ja monipuoliselle tonttitarjonnalle.

3. Toiminta-ajatus

Päämäärämme on pormestarisopimus, johon kirjataan keskeiset kaupunkikehityksen ja hyvinvoinnin edistämisen päämäärät ja keinot, miten ratkaista asiat, joilla turvataan Turun myönteinen kehitys.

Tämä ohjelma on lähtökohta Turun Keskustan tavoittelemalle pormestarisopimukselle. Ohjelmassa on keskitytty esittämään keinoja niiden seikkojen parantamiseen, joissa on puutteita, sekä torjumaan suoranaisia uhkia turkulaisten hyvinvoinnille. Muissa asioissa näkemyksemme yhtyvät marraskuun 2020 tilanteen kanssa.

Turkulaisen kunnallispolitiikan on palveltava turkulaisia, edistettävä avointa ja vastuullista päätöksentekoa ja pohjaututtava asiantuntevaan ja rakentavaan vuoropuheluun eri puolueitten ja toimijoiden välillä.

Turussa 25.11.2020

Keskustan Turun kunnallisjärjestön syyskokous